

taneitásából indul ki, semmit sem erőltet, nem kényszeríti a gyermeke, hogy a felnőtték szemével lásson, de ébrentartja benne a megfigyelés érzékét. Rothé módszerének magva, hogy a gyermek saját alkotását állandóan összehasonlítja az objektív valósággal.

No. 7. *W. Loosli: A propos de notes d'appréciationa. (Az osztályozásról.)*

Az osztályozás uralkodó rendszere tabu, melyhez nem lehet hozzányúlni. Decroly: *L'évolution affective chez l'enfant* c. munkájában bírálát tárgyává teszi az osztályozást. Az osztályelsők nem mindig válnak be az életben. Értelmiségükre vonatkozó hírnevük pusztán könyvtudáson alapszik, amely nem mindig lesz érvényesíthető a gyakorlati életben. A jókra és rosszakra való ilyenfajta osztályozás mindenekelőtt felületes. Az elbírálásaink ezenkívül tele vannak szubjektivitással. A bizonyítványok megbízhatatlansága annál nagyobb hiba, mert a bizonyítvány nemcsak az iskola és a család közötti kapocs, hanem a növendéket egész jövőendő hivatali pályáján végig kíséri, valóságos „vade mecum”, amelytől sokszor egész boldogulása függ. A bizonyítvány nem ad hű képet a gyermek igazi képességeiről. Decroly iskoláiban a bizonyítványt a gyermek lelki alkatának pontos alanizisét adó igazolvány pótolja, mely feltünteti a gyermek testi, szellemi, lelki és erkölcsi állapotát. Beszámol arról, hogy hogyan viselkedik az osztályban, a szünetben, társaival szemben, tanáraival szemben, általában milyen egész erkölcsi magatartása. Ebben a minősítésben nincs szó rangsorról. A gyermeket sohasem másokhoz hasonlítják, hanem önmagában bírálják el. Csak az ilyen alapon kiadott bizonyítvány tehet igazán hasznos szolgálatot mindenki szempontjából.

Dr. Németh Sándor.

Annuaire International de l'Éducation et de l'Enseignement 1937. (Information générale et statistique fournies par les ministères de l' instruction publique). Genève, Bureau International d'Éducation 1937, 440. lap.

Mi, akik kezdettől fogva éber figyelemmel kísérjük ezt a fontos és életrevaló intézményt, amelyhez személyi és tárgyi kapcsolatok fűznek, legújabb kiadványának tanulmányozása után önkéntelenül Madáchnak e két klasszikus sorára gondolunk:

Az Úr. Csak hódolat illet meg, nem bírálát. Lucifer. Nem adhatok mást, csak mi lényegem.

S valóban, a genfi Bureau, amely aránylag rövid időn belül egész könyvtárra menő, 57 értékes s egytől-egyig a lényegét felölelő munkával ajándékozta meg a pedagógiai világközséget, a bírálátot eleve kizáró elismerésre és hódolatra készíteti az olvasót is.

A címbeli Évkönyv ezúttal 5. évfolyamában jelenik meg, még pedig bővítve: egyrészt az összefoglaló bevezető fejezet nagyobb terjedelme lehetővé tette a képviselt országok iskolaügyi adatainak részletesebb szempontok szerint való összehasonlítását, másrészt az öt évre visszamenő, rendkívüli szorgalomra és körültekintésre valló statisztikai táblázatok (389—403. l.) a nép- és középoktatásnak ez időtartam alatt bekövetkezett változását, illetőleg haladását tüntetik fel. A munka a közoktatásügyi minisztériumok részéről beküldött jelentések alapján 57 ország oktatásügyében történt legújabb mozgalmakról számol be változatos beosztásban és terjedelemben: jellemző, hogy a kisebb és tengerentúli országok rendszerint nagyobb buzgóságot fejtenek ki. Hiányzik Angolország (de képviselve van Irország), Oroszország és Románia; Ausztriáról csupán néhány sor földrajzi és személyi adat olvasható, Magyarország ezúttal beéri 2 lap statisztikával és 1 lap szöveggel (Afganisztán 2+4^{1/2}, Észtország 2+4^{1/2}, Finnország 2+6, Haiti 2+6 lap s. i. t.). Ezeket a miniszteri adatokat a bevezetés

(*Le mouvement éducatif en 1935—36.*) iskolafajok és ezeken belül tárgyi szempontok szerint dolgozza fel, majd újabb sűrítéssel a pedagógiai világmozgalmat összképére a következő jellegzetes vonásokat állapítja meg: 1. A gazdasági válság okozta korlátozások immár jelentkeztek azokban az országokban is, amelyek eddig attól mentesek voltak; viszont javulás mutatkozik azoknál, amelyek már túlestek a válságon (Ez főleg iskolai építkezésekben és fizetésjavításokban nyilatkozik meg). 2. A politikai átalakulásokkal kapcsolatban az oktatásügy reformja jelentkezik, vagy az egész vonalon, vagy részletekre nézve. (Iskolai közigazgatás, tantervek stb.). 3. Az iskolakötelezettség időbeli kiterjesztése nagyot haladt, jóllehet a késedelmeskedő vagy fokozatosan megvalósítandó intézkedések is elég gyakoriak. 4. A tantervi és módszertani reformok érdekében a közigazgatási iskolai hatóságok, az elméleti pedagógia képviselői és a tanszemélyzet között szorosabb és sikeresebb együttműködés tapasztalható. 5. Folytatólagosan észlelhető az a törekvés, amely a szakoktatást szerves kapcsolatba öhajtja hozni a többi iskolanemekkel: több, eddigelé más hatóságok alá tartozó szakiskola a közoktatásügyi minisztérium hatáskörébe került. (Nálunk megfordítva: az óvónőképzők a belügyminisztériumba). 7. A testi nevelésnek helyenként az értelmi nevelés rovására történő erőteljesebb felkarolása folytatódik: az ifjúság szabad idejének felhasználására vonatkozó mozgalom és az iskolákban folyó katonai kiképzés annak javára válnak.

A szinte kimeríthetetlen tartalmából még csak 3 országról emlékezünk meg, amelyek ma a világ érdeklődésének középpontjában állnak. Spanyolország (512.000 km², 24 millió lakos): a 10 lapra terjedő jelentésből kiemelkedő a nép- és középiskolai tanerőknek vizsgálat útján való szelekciója. Kína (11.524.000 km², 444.500.000 lakos, 6½ lap): első helyen a főiskolákról és a tudományos kutató munka fontosságáról emlékezik meg; a közép — s főleg a népiskolák állandóan fejlődnek és szaporodnak. Japán (382.545 km², 69.252.000 lakos 4 lap): korszakot alkotó újítás az „ifjúsági iskolák“ (*Seinen Gakko*) alapítása, amelyeknek történeti háttérét, célját és tantervét részletesen ismertetik.

A fentiek után minden különös ajánlás feleslegesnek látszik, tehát: csak annyit, hogy az Évkönyv komoly munkára vállalkozó tanférfiak és kultúrpolitikusok számára szinte nélkülözhetetlen segédeszköz és forrásmű.

kf.

„Slovenské Pohl'ady“.

(*Szlovák Szemle* a Túrocszentmártoni „Matica Slovenská“ kiadásában 53. évf. 1937; 6—7. szám, szerk.: Dr. Mráz András.)

Jóval a felvidéki államfordulat előtt jelent meg a szlovák szellemi élet máig kimagaslóan legelőkelőbb folyóirata a „Slovenské Pohl'ady“. Eltekintve az összeomlás utáni laptársaitól, nem jellemzi a szertelen iránykeresés, hanem az évtizedes autonóm-politika jól kitaposott ösvényein halad. E gondolatrendszer korszerű megjelenési formájában, magától értetődően, csehellenes; mely szempont egyúttal művelődési összetételük eredendő meghatározója. Ez a legértelmesebb szlovák folyóirat, nagymúltú közművelődési társulatuk, a „Slovenská Matica“ kiadásában lát napvilágot, nemzeti mozgalmaik székvárosában, Túrocszentmártonban.

A folyóirat kiadója a „Slovenská Matica“ hagyományaihoz hiven, éles tiltakozás művelődési életük mind cseh-, mind magyarelvű berendezése ellen, de ugyanakkor az autonómpolitika célmegjelöléseit már nem képes, meggyőző érveléssel és irodalmi ízléssel, szellemiségük egyéb területeire vetíteni s az elképzelt szlovák nemzeti művelődéspolitikának csak homályos körvonalait tudja megjelentetni.

Wagner Ferenc.